

Lublin, dn. 2 kwietnia 2025 r.

WOA.053.1.2025.AS

Pani

Odpowiadając na petycję z dnia 20 grudnia 2024 roku, wniesioną do Prezydenta Miasta Lublin i przekazaną do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie pismem z dnia 3 stycznia 2025 r. znak KP-PS-I.152.1.26.2024, w sprawie uznania za rezerwat przyrody obszaru „Górek Czechowskich”, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870) informuję, co następuje.

Obszar Górek Czechowskich, jako śródmiejska enklawa, niewątpliwie cechuje się dużymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, a także pełni ważną rolę w strukturze ekologicznej i przestrzennej Lublina. Stanowi ważny kanał wentylacji miasta, a także łagodzenia wpływu miejskiej wyspy ciepła. Potwierdzają to liczne opracowania przyrodnicze, wśród których w najszerszym zakresie walory Górek Czechowskich opisuje „Raport z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej wąwozów: nr 13 Górki Czechowskie, nr 26 Lipnik, nr 41-53 Zimne Doły wraz z analizą urbanistyczną”, opracowany przez zespół specjalistów w 2019 r. (wykonawca ECO TERRA), dostępny na stronie:

<https://lublin.eu/mieszkancy/srodowisko/wawozy-i-suche-doliny-lublina-/multimedia-i-opracowania/>.

Opracowanie to powstało na zlecenie lubelskiego samorządu w ramach projektu „Zachowanie różnorodności biologicznej miasta Lublin poprzez ochronę wybranych wąwozów”, dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Górki Czechowskie cechuje duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, w tym kserotermicznych i łąkowych, występują także siedliska zaroślowe, leśne, okrajkowe i synantropijne. Zgodnie z wymienionym powyżej raportem do najistotniejszych zbiorowisk

roślinnych obszar „Górek Czechowskich” należą murawy kserotermiczne reprezentujące murawy nalessowe: zespół rutewki mniejszej *Thalictrum minus* i szafwii łąkowej *Salvia pratensis* - *Thalictrum-Salvietum pratensis* oraz zespół kłosownicy pierzastej *Brachypodium pinnatum* i lebiodki pospolitej *Origanum vulgare* – *Origanum-Brachypodium*. Podczas badań florystycznych stwierdzono występowanie 6 gatunków objętych ochroną prawną (centuria pospolita *Centaurea erythraea*, dziewanna fioletowa *Verbascum poeniceum*, dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, wiśnia karłowata (wisienka stepowa) *Cerasus fruticosa*, zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*), 6 gatunków zagrożonych oraz 29 uznawanych za rzadkie. Przeprowadzone badania wykazały również obecność wielu chronionych i rzadkich gatunków zwierząt z różnych grup systematycznych, m.in. ślimaków (wałkówki trójzębnej *Chondrula tridens*, ślimaka żółtawego *Helix lutescens*), pajęczaków (kosarza *Trogulus tricarinatus*, pająka *Trochosa robusta*), owadów, w tym motyli dziennych (czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*), modliszki zwyczajnej *Mantis religiosa* czy żądłówki gliniarza naściennego *Sceliphron destillatorium*, a także wiele gatunków ptaków (57 gatunków, w tym 35 lęgowych).

Górki Czechowskie są także potwierdzonym w opracowaniach miejscem występowania miejskiej populacji chomika europejskiego *Cricetus cricetus* (poza wymienionym powyżej Raportem dane ilościowe znajdują się także w opracowaniu autorstwa T.Buczka z 2018. „Inwentaryzacja chomika europejskiego *Cricetus cricetus* na obszarze Górek Czechowskich w Lublinie”).

Obecny stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków wymaga podjęcia na dużą skalę działań czynnej ochrony. Najcenniejsze siedliska (murawy kserotermiczne i łąki) mają charakter półnaturalny i wymagają ekstensywnego użytkowania w formie koszenia lub wypasu. Zaniechanie użytkowania, co ma miejsce od długiego czasu, prowadzi do przekształcenia w wyniku odkładania się wojłoku, wkraczania gatunków obcych ekologicznie oraz inwazyjnych (nawłóć kanadyjska, klon jesionolistny), a także naturalnej sukcesji krzewów i drzew. Powszechne występowanie nawłoci kanadyjskiej wymaga aktywnego zwalczania poprzez co najmniej wykaszanie.

Walory Górek Czechowskich uzasadniają wprowadzenie w ich obrębie obszarowej formy ochrony prawnej oraz wdrożenie planu aktywnej ochrony w celu poprawy stanu siedlisk. Autorzy opracowania „Raport z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej wawozów....” w wyniku wskazują na potrzebę objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Zgodnie z art. 43 ustawy o ochronie przyrody za zespół przyrodniczo-krajobrazowy uznaje się fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Ustanowienie tej formy ochrony przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Obecny stan siedlisk przyrodniczych na terenie Górek Czechowskich nie w pełni wypełnia kryteria uznania za rezerwat przyrody, ponieważ zgodnie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska

przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Ponadto rezerwat przyrody, obok parku narodowego, jest formą ochrony o najwyższej randze i reżimie ochronnym. W rezerwacie ochronie podlega całość przyrody żywej i nieożywionej, i obowiązują wszystkie zakazy szczegółowo określone w art. 15. ust 1 ustawy o ochronie przyrody. Rezerwat przyrody nie jest obszarem ogólnodostępnym. W związku z tym propozycja utworzenia zespołu przyrodniczo – krajobrazowego jest jak najbardziej uzasadniona. Przy czym ponownie podkreślić należy, że poza ochroną prawną niezbędne jest podjęcie działań ochronnych w celu poprawy stanu siedlisk przyrodniczych.

Zwracam także uwagę, że wprowadzenie formy ochrony prawnej, w zależności od zasięgu granic obszaru chronionego oraz zakresu wprowadzonych zakazów, będzie wiązało się z ograniczeniami w sposobie użytkowania terenu, co będzie wymagało uwzględnienia stanowiska właściciela gruntu, wynikającego z prawa własności. Sprawa perspektywicznej ochrony walorów przyrodniczych Górek Czechowskich wymaga porozumienia wszystkich zainteresowanych stron.

Biorąc powyższe pod uwagę RDOŚ w Lublinie wystąpi do władz Lublina z inicjatywą utworzenia w obrębie Górek Czechowskich zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, deklarując daleko idącą współpracę w tym zakresie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Sielewicz
/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/